

nes, Regeringen selv var interesseret* i. Jeg lægger den største Vægt paa, at der kommer et tilforladeligt Forhold mellem de to Folk, det danske og det tyske, jeg lægger den største Vægt paa, at det, der blev brudt i Stykker i Fortiden, kan heles igen, og jeg gentager, at jeg paa intet Tidspunkt af Krigen i min offentlige Virksomhed har søgt at forkætre det Standpunkt fra Regeringens Side, som gik ud paa at holde Forbindelsen ogsaa Syd paa i Orden. Men jeg har tilladt mig ogsaa paa de Tidspunkter at sige: Hvordan saa end denne Krig ender, og hvorledes det hele gaar, bliver Forholdet mellem Tyskland og Danmark aldrig, som det skulde og burde være, før det sønderjyske Spørgsmaal er ordnet paa en saadan Maade, at der ydes os Retfærdighed, en Retfærdighed, som vi har historisk Krav paa, moralsk Krav paa, og som ingen — heller ikke i Fremtiden — vil kunne beskylde os for, at vi har søgt at føre frem under utidige Former under Henvisning til eller Benytten os af Tysklands Ulykke. Naar vi bliver staaende paa det Standpunkt: lad Stemmeseddelen tale, men giv ogsaa den Del af Sønderjylland, som i 1867 stemte dansk i Tillid til, at de stemte i Kraft af Pragerfredens § 5, Adgang til at stemme frit, vil ingen retsindig Tysker kunne paa-staa, at vi har søgt at misbruge Tysklands ulykkelige Stilling; dette er et maadeholdent Krav overfor det, der sker indenfor Nationernes Verden, et overmaade maadeholdent Krav.

Der har Regeringen, efter min Mening ikke mestret sin Opgave. Det var symbolsk, at den ærede Udenrigsministers Navn blev knyttet til Salget af de vestindiske Øer. Jeg ved, at det er et af Bravurnumrene; jeg ved, at jeg senere vil faa at vide, hvor klogt, hvor fremsynet det var. Men der ligger for mig noget symbolsk i det, at Ministeriets Styrke er at faa gjort Opgaverne mindre og Danmark mindre, dansk Magt mindre. Stillingen til Island bekræfter det; der fik de Venstre med; Stillingen til Færøerne kommer derefter: mindre Magt, mindre Indsats, stadig at give lang Line, det vil sige kappe af til sidst. Det er ogsaa en Form for Snusfornuft, idet det, om jeg saa maa sige, giver de paa-gældende mindre Lejlighed til at anstrenge sig; dette at sige: „Dér giver vi op“, det er en forholdsvist bekvem Politik. Det er den Politik, der er gennemført af Regeringen paa alle de Omraader, jeg her nævner! Sønderjylland saa lidt som mu-

ligt, Vestindien sælger vi, Island ordner vi ved en Forfatningslov, der for Danmarks Vedkommende sandelig ikke er videre heldig, og Færøerne staar vi nu i et Forhold til, som efter min Mening betegner den stille forberedte Afmarch.

Saaledes er Regeringens Politik, naar det gælder om Danmarks Stilling udadtil. Indadtil har jeg beskrevet den ved det systematiske Angreb paa alt, hvad der er Fremdrift i Folket, alt, hvad der er Fremdrift i de Stænder, der beskæftiger sig med Handel, med Haandværk, med Agerbrug o. s. v.

Men socialt set, vil man saa sige, har man da Ministeriet paa sin rette Plads? Nej, dér synes jeg ogsaa, at Ministeriet er præget af Svaghed. Den ærede Statsministers Beskæftigelse med Havnestreiken var ikke nogen Helterolle. Man kan heller ikke sige, han var nogen snild Forhandler, som ved vennelsel Optræden og snild Tilrettelæggelse af Sagerne forstod at vinde Resultater for Samfundsroen. Og dette maatte jo dog være — hvis jeg maatte gøre den Bemærkning — den eneste Berettigelse for en Statsminister til at træde op i denne Sag, at han var sikker paa at kunne løse den; thi naar en Statsminister træder op i en saadan Sag og maa give den op, betyder det en stor moralsk Sejr for dem, der har stillet sig paa tværs af hele Samfundet, paa tværs af Respekten for Overenskomster. Naa, til sidst fik vi jo en Løsning, og saa vidt jeg ved, var det væsentligst ved Mellemkomst af en af „Social-Demokraten“s hvervende Redaktører, som, efter hvad der er mig bekendt fra troværdig Side, har udført et anerkendelsesværdigt og dygtigt Arbejde. Jeg tror altsaa at turde sige, at den ærede Statsminister ikke har mestret Forholdene paa dette Omraade. Socialt set tror jeg, man kan sige om dette Ministerium, at det befinder sig paa sin March som Rolf Krake, der flygtede og for at kunne flygte hurtigt fra sine Forfølgere kastede Smykkerne bort.

Ministeriets March er en March tilbage, ja, en Flugt, og hvor længe klarer det denne Flugt? Hvor længe klarer det nuværende System denne Flugt? (Afbrydelse). Den ærede Undervisningsminister siger, det gaar nok; han har et lyst Livssyn, man kan ikke sige, at denne Minister tilhører Pietismen. Jeg har nu en anden Opfattelse end den ærede Minister (*Undervisningsministeren* [Keiser-Nielsen]: Jeg sagde ikke: Det gaar nok). Saaledes opfattede jeg Ordene, og det vilde jo ligne